

Villreinnemnda for Forollhogna

Referat fra møte torsdag 17. oktober 2024, kl 1930-2130, på Teams

Saksliste

23/24 Referat fra møte 12.09.24, Vingelen

24/24 Høring – motorferdsel

25/24 Høring - viltlov

26/24 Orienteringer

Flytting av Fosenrein

Vedlegg: 1 Villreinrådet om viltlov
2 Atle Mysterud om NIBIO-rapporten

Til stede: Møtetid 2t + 2 t forberedelse

Jo Esten Trøan, Tolga
Tove Hegseth, Holtålen
Arnfinn Nergård, Os
Ole Ragnar Langen, Røros
Svein Aasen, Tynset
Astri Karin Snildal, Rennebu

Tom Hjemseteren, SF Innlandet/sekretariat

23/24 Referat fra møte 12.09.24, Vingelen

Referat gått gjennom – nemnda legger til at befarings blei gjennomført med stopp i Svartåsrabben og Knausvola.

24/24 Høring – motorferdsel

NOU 2024: 10 Ny [motorferdssellov](#) er på høring. Den blei ikke sendt villreinforvaltninga ved ordinær høring, så vi har fått den ettersendt med ny frist 20.10.24. Lovforslaget innebærer i all hovedsak ei videreføring av gjeldende regler samla i lovteksten. Sekretariatet har levert følgende innspill om villreinområder til Statsforvalteren sin uttalelse:

Nasjonale villreinområder bør likestilles med verneområder

I Stortingsmelding 18 (2023-2024) «Ein forbetra tilstand for villrein» vurderes det om de nasjonale villreinområdene kan inngå i arbeidet med å verne 30% av Norges natur:

«Arbeidet med å nå måla for tilstanden til villreinen vil også kunne vere ein del av regjeringa sin politikk for nasjonal oppfølging av det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfald frå 2022 (den såkalla «naturavtalen»). Då særleg knytt til mål om ivaretaking av trua artar og minst 30 prosent bevaring av natur».

De nasjonale villreinområdene overlapper dels med verneområder, men det er også nasjonale villreinområder som Sølnekletten og Rondane Sør, der bare en mindre del av arealet er vernet. Dersom de nasjonale villreinområdene skal utgjøre en del av Norges forpliktelser til vern etter internasjonale avtaler, må dette gjenspeiles i særlovgivningen, som motorferdsellova. Et eksempel hvor dette allerede er innført er dagens hjemmel ([motorferdselloven §4a](#)) for å anlegge skuterløyper:

«Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder».

Eksempler på aktuelle justeringer i lovforslaget er:

- Bruk av el-sykkel blir forbudt i nasjonale villreinområder, med unntak av veger åpne for alminnelig motorferdsel.
- Reglene for motorferdsel i vassdrag gjøres strengere i nasjonale villreinområder.
- Nasjonale villreinområder tas med i listen over begrensninger i kommunens adgang til å fastsette landingsplasser for luftfartøy (nå: fjelltopper, utsiktspunkter, breer eller andre steder som hovedsakelig har interesse for rekreasjon).
- Nasjonalt villreinområde unntas fra kommunens adgang til å gi dispensasjon til motorferdsel på snødekt mark og islagte vann til personer med funksjonsnedsettelse.

Lovutvalget har vurdert om droner skal inn i motorferdselloven, kap 26.4.3. De viser til at regelverket for droner innafor luftfart er under utvikling, og at viltlov og verneforskrifter ivaretar hensynet til viltet og viktige områder for biologisk mangfold.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna har gitt uttalelse til lovforslaget, sak 35/2024, 19.08.24: *«1. Nasjonalparkstyret støtter utvalgets konklusjon om å videreføre dagens ordning hvor det kreves tillatelse etter begge regelverk for motorferdsel i verneområder (verneforskrift og motorferdsellov). For Forollhogna nasjonalpark, vil all motorferdsel starte på utsiden av nasjonalparken, og det vil derfor være nødvendig med dispensasjonsbehandling både fra kommunen og nasjonalparkstyret.*

2. Behandlingen etter begge regelverk vil kreve god samhandling mellom kommunen og vernemyndigheten. Her vil en samordning av digitale løsninger for søknad og rapportering (kjørebok) være til god hjelp for å forenkle byråkratiet.

3. Nasjonalparkstyret støtter utvalgets forslag om at motorferdsel som er nødvendig ved skjøtsel etter naturmangfoldloven §§ 47 og 72 skal være generelt unntatt fra forbudet mot motorferdsel og at dette tydeliggjøres i ny motorferdsellov.

4. Nasjonalparkstyret ønsker at forbudsbestemmelsen om at snøscooterløyper/ rekreasjonsløyper ikke legges i verneområder skal videreføres for å sikre verneverdiene og formålet med vernet. Det tillegges her at hverken verneforskriftene eller naturmangfoldlovens bestemmelser åpner for å etablere slike løyper i de fleste verneområder.

5. Nasjonalparkstyret ønsker også at det settes begrensninger for utvidelse av scootersesongen i nasjonale villreinområder. Her bør dato bli satt til 15. april, av hensyn til kalvingsperioden. Det bør også vurderes om en utvidelse av sesonglengden er hensiktsmessig med tanke på at klimaet er i endring, og med tanke på forstyrrelser dette kan medføre i en sårbar periode for viltet.

6. Nasjonalparkstyret støtter utvalgets forslag om en tydeligere definisjon av drone, og at bruk av droner i tråd med utvalgets definisjon er søknadspliktig i ny motorferdsellov.

7. Bruk av små droner som ikke omfattes av motorferdselloven bør også kunne reguleres i sårbare områder og sesonger, for eksempel innenfor nasjonale villreinområder.

8. Nasjonalparkstyret er positive til at motorferdselloven skal inkludere både start, landing, lossing og lasting i forbindelse med lavtflyging med for eksempel helikopter. For å kunne regulere flygetraséer, samt veiledning for å unngå sårbare perioder og områder, bør også selve flyvingen være søknadspliktig.

9. Nasjonalparkstyret støtter et generelt forbud mot elsykkel utenfor vei og turvei i utmark. Dette vil forhåpentligvis bidra til at brukergrupper også blir oppmerksom på forbudet mot bruk av elsykkel i verneområder. Nasjonalparkstyret er også enige i at transport- og fremkomstmidler med avslått motor skal være omfattet av loven.

10. Nasjonalparkstyret er enige om at vedtak gitt med hjemmel i motorferdselsloven skal registreres i Miljøvedtaksregisteret på samme vis som for vedtak fattet av verneområdeforvaltningen. Dette vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen i verneområdene samt sikre at tiltakshaver har de nødvendige godkjenningene før gjennomføring.

11. Nasjonalparkstyret støtter forslaget om at det skal stilles krav om utforming av dispensasjon, slik at tillatelsen er tydelig begrenset i tid, omfang og trasé.

12. Nasjonalparkstyret forventer og forutsetter at det avsettes tilstrekkelige ressurser til kunngjøring og formidling av ny motorferdselslov. Dette gjelder for både oppfølging av kommuner og andre myndigheter som skal håndheve lovverket, og informasjon til brukergruppene som skal forholde seg til nytt lovverk.»

Sekretariatet sitt forslag til vedtak

Villreinnemnda for Forollhogna viser til uttalelsen fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna og slutter seg til denne. Villreinområdene må i størst mulig grad skjermes for motorferdsel uten klare nytteformål, og med våren og kalvingstida som den absolutt viktigste perioden. Nemnda vil framheve at bruk av elsykkel og droner må kunne styres også utafor verneområdene for å unngå ukontrollert og uheldig utvikling i bruken av slike motoriserte innretninger.

Nemnda sine vurderinger

Nemnda slutter seg til sekretariatet sitt forslag og støtter uttalelsen fra NP-styret for Forollhogna.

Nemnda sitt vedtak – uttalelse

Villreinnemnda for Forollhogna viser til uttalelsen fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna og slutter seg til denne. Villreinområdene må i størst mulig grad skjermes for motorferdsel uten klare nytteformål, og med våren og kalvingstida som den absolutt viktigste perioden. Nemnda vil framheve at bruk av elsykkel og droner må kunne styres også utafor verneområdene for å unngå ukontrollert og uheldig utvikling i bruken av slike motoriserte innretninger.

25/24 Høring - viltlov

Forslag til ny lov om utøvelse av jakt- angst- felling av vilt mv – [viltressursloven](#) er også på høring med frist 25.10.24. Noen foreløpige funn og vurderinger som er relevante for villreinforvaltninga er også presentert for nemnda tidligere, og saken er utvida etter ønske fra nemnda i møtet 12.09.24. Lovforslaget innebærer ei opprydding og oppdatering av gjeldende lov, og forslaget fører videre høstingstradisjonene som i hovedsak fortsatt preger nordisk jakt.

Villreinnemndene er ikke lista opp som viltorgan i gjeldende viltlov, men foreslås nå tatt inn. *«Det er i dag to statlige nemder som har oppgaver i viltforvaltningen, men som ikke konkret nevnes i viltloven. Dette er villreinnemdene og de regionale rovviltnemdene. Villreinnemdene har en sentral rolle ved forvaltning av villrein. Villreinnemdas medlemmer oppnevnes av Miljødirektoratet, jf. hjorteviltforskriften § 21 andre ledd. Rovviltnemdene har hovedansvaret for forvaltningen av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Rovviltnemdas medlemmer oppnevnes av Klima- og miljødepartementet etter forslag fra fylkestingene, eller av Sametinget, etter nærmere fordeling, jf. rovviltforskriften § 5 andre ledd.»*

Departementene foreslår at villreinnemdene og de regionale rovviltnemdene ikke listes opp som statlige viltmyndigheter i forslaget til § 4 første ledd, men at disse synliggjøres i forslaget til § 4 andre ledd i forbindelse med adgangen til å opprette særlige samarbeidsorganer i viltforvaltningen. Departementene foreslår i § 4 andre ledd at Kongen kan gi forskrift om opprettelse av villreinnemnder, regionale rovviltnemnder og andre særlige samarbeidsorganer og deres virksomhet. Forslaget er en videreføring og tydeliggjøring av viltloven § 4 andre ledd.»

Villreinnemndene sine oppgaver i bestandsforvaltninga vil fortsatt være styrt av hjorteviltforskrifta. Den er ikke en del av høringa, men får ny hjemmel.

Lovforslaget vil gi kommuner og villreinnemnder nye virkemidler for å oppnå forvaltningsmål. Bestemmelsen blir litt «ullen» så lenge villreinmyndigheten ikke ha samme mulighet som kommunene til å fastsette bestandsmål. Det er heller ikke satt noen nasjonale mål for bestandsforvaltninga i villreinområdene.

«I lovforslaget § 38 femte ledd foreslår departementene en forskriftshjemmel som åpner for at Kongen kan gi forskrift om at kommunen og villreinnemnda kan nekte å tildele fellingstillatelser helt eller delvis, eller tildele ekstra fellingstillatelser i gjeldende jaktperiode for å nå fastsatte forvaltningsmål. Departementene viser til at hjorteviltforvaltningen bygger på et samspill mellom grunneiere, jegere og kommunen/villreinnemnda. Målet om en kunnskapsbasert forvaltning innebærer at viltmyndighetene mottar nødvendig informasjon, som igjen har en innvirkning på fellingstillatelser som tildeles. Departementene er kjent med at de fleste jaktvald har gode rutiner på rapportering av jaktutbytte og innbetaling av fellingsavgift. I de tilfellene hvor dette ikke etterleves, har imidlertid kommunen begrensede virkemidler. Hjorteviltforskriften § 34 inneholder enkelte bestemmelser som åpner for å trekke tilbake tillatelser som følge av manglende rapportering.»

Departementenes forslag innebærer at det i forskrift blant annet kan innføres bestemmelser som innskrenker retten en grunneier eller jaktvald har til å få tildelt fellingstillatelser selv når kravet til minsteareal er oppfylt. Formålet med forslaget er å legge til rette for at kommunen og villreinnemnda skal nå fastsatte forvaltningsmål ved å bruke fellingstillatelser som et aktivt virkemiddel i hjorteviltforvaltningen. Det vil for eksempel kunne gis regler i forskrift om

justering av fellingsstillatelse der det er mangler ved jegernes rapporteringsforpliktelser, pålagt innlevering av prøver eller deler av vilt, samt tilfeller der vald ikke har betalt fellingsavgift i tide. Forskriftshjemmelen vil i tillegg åpne for at det kan gis regler om at kommunen og villreinnemnda kan gis adgang til å nekte å utstede fellingsstillatelse helt eller delvis til vald der fellingsresultatet over tid ikke er i samsvar med fastsatte forvaltningsmål. Forslaget til § 38 femte ledd er tenkt som et virkemiddel for viltmyndighetene også i de tilfeller hvor et vald ikke innretter seg etter uttaket i henhold til fastsatt bestandsplan.»

Droner – fra utredninga 2.4 om teknologisk utvikling:

«Militære formål drev utviklingen av droner frem mot og utover 2000-tallet, og droneteknologien ble raskt også tatt i bruk i det sivile samfunnet. Den voksende interessen for bruk av droner henger blant annet sammen med utviklingen av avanserte sensorer, eksempelvis høyoppløselig kamera, som bæres på dronen som mobil plattform, i tillegg til at dronene blir mindre, mer brukervennlige og billigere. Bruk av droner i jaktøyemed er forbudt, jf. viltloven § 21, men luftbårne droner har vist seg å ha nytteverdi innenfor enkelte deler av viltforvaltningen. Droner blir blant annet brukt i forbindelse med villreintellinger, viltforskning og offentlige tiltak for å skremme eller avlede vilt der de ikke skal være eller gjør skade. Droner har også vist seg å kunne være et nyttig og effektivt verktøy ved offentlige ettersøk på såret eller skadd vilt. Bruk av droner og andre luftfartøy reguleres gjennom luftfartsloven med tilhørende forskrifter.»

Droner – fra utredninga 10.7.2 om motordrevet framkomstmidler:

«Videre fremgår det av forslaget § 25 første punktum at det er forbudt under jakt å løsne skudd fra luftfartøy eller motorkjøretøy. Bestemmelsen viderefører viltloven § 21 første ledd bokstav d. Departementene vil peke på at definisjon av «luftfartøy» etter lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 2-1 er et «sivilt luftfartøy». Det fremgår ikke noe nærmere definisjon ut over det. Departementene legger til grunn at «luftfartøy» etter lovforslaget § 25 må ses i lys av luftfartsloven med tilhørende forskrifter, samt en språklig forståelse av hva som naturlig ligger i dette begrepet. Det innebærer blant annet at begrepet omfatter motorisert fly, seilfly, helikopter, varmluftballong, luftskip, hangglider og paraglider.

Det er for øvrig ikke et krav om at luftfartøyet må ha motor eller at det må ha fører, se luftfartsloven § 15-1. Droner er regnet som luftfartøy i henhold til luftfartsloven med tilhørende forskrifter. Bruk av droner i forbindelse med jakt- og fangstutøvelse er forbudt. Bruk av droner utenom jakt er nærmere omtalt under punkt 2.4.»

Sekretariatet sitt forslag til vedtak

Villreinnemndene har ansvaret for å godkjenne fellingskvoter bl.a. på grunnlag av bestandsstørrelse. Både for å godkjenne fellingskvoter og bestandsplaner savner vi tydeligere nasjonale, bevaringsbiologiske vurderinger om forsvarlige bestandsstørrelser innafor dagens villreinområder, og tydeligere hjemmel for å stille krav til bestandsplaner, jf. hjorteviltforskrifta § 3, som gir kommunene mulighet for å sette mål, rammer og krav til bestandsplaner slik at det faktisk blir mulig å bruke ny §38. Kvalitetsnormen for villrein har ingen måleparametere knytta til bestandsstørrelsen. Om det er hensiktsmessig å sette nasjonale bestandsmål for hvert område kan diskuteres. Villreinnemndene har imidlertid behov for nasjonale, bevaringsbiologiske vurderinger som grunnlag for fastsetting av fellingskvoter og godkjenning av bestandsplaner. Dette er ikke ei oppgave som det er naturlig å innlemme i sjølve loven, men er en konsekvens av lovforslaget som de to departementene bør vurdere.

Vi viser også til uttalelsen 11.09.24 fra styret for Villreinrådet i Norge. Nemnda vil legge til at det er framgang at nemndene nå er omtalt i loven. Vi savner diskusjon og avklaring om styrking av nemndenes rolle slik stortingsmeldinga «[Ein forbetra tilstand for villrein](#)» og vidare behandling av denne forespeiler. Nemnda slutter seg derfor til villreinrådet sine bekymringer for at viltloven fjerner seg fra ansvaret for viltet sine leveområder.

Nemnda sine vurderinger

Nemnda slutter seg til sekretariatet sin vurdering og forslag til vedtak.

Nemnda sitt vedtak – uttalelse

Villreinnemndene har ansvaret for å godkjenne fellingskvoter bl.a. på grunnlag av bestandsstørrelse. Både for å godkjenne fellingskvoter og bestandsplaner savner vi tydeligere nasjonale, bevaringsbiologiske vurderinger om forsvarlige bestandsstørrelser innafor dagens villreinområder, og tydeligere hjemmel for å stille krav til bestandsplaner, jf hjorteviltforskrifta § 3, som gir kommunene mulighet for å sette mål, rammer og krav til bestandsplaner slik at det faktisk blir mulig å bruke ny §38. Kvalitetsnormen for villrein har ingen måleparametere knytta til bestandsstørrelsen. Om det er hensiktsmessig å sette nasjonale bestandsmål for hvert område kan diskuteres. Villreinnemndene har imidlertid behov for nasjonale, bevaringsbiologiske vurderinger som grunnlag for fastsetting av fellingskvoter og godkjenning av bestandsplaner. Dette er ikke ei oppgave som det er naturleg å innlemme i sjølve loven, men er en konsekvens av lovforslaget som de to departementene bør vurdere.

Vi viser også til uttalelsen 11.09.24 fra styret for Villreinrådet i Norge. Nemnda vil legge til at det er framgang at nemndene nå er omtalt i loven. Vi savner diskusjon og avklaring om styrking av nemndenes rolle slik stortingsmeldinga «[Ein forbetra tilstand for villrein](#)» og vidare behandling av denne forespeiler. Nemnda slutter seg derfor til villreinrådet sine bekymringer for at viltloven fjerner seg fra ansvaret for viltet sine leveområder.

26/24 Orienteringer

- Flytting av Fosenrein – kort orientering fra leder og sekretariat om nyhetsbildet etter offentliggjøring av NIBIO-rapporten.
- Leder jobber med å få på plass møte med Forollhogna villreinvald uke 47 og 48 på Kvikne
- Villreinrådet ønsker å ha årsmøte og fagdager 2024
- Veiledning honorar og satser sendes nemnda sine medlemmer

Tom Hjemseteren
SF Innlandet/sekretariat
Stange, 18.10.24

godkjent av leder i e-post 18.10.24